

Heikki Peltolan puhe YHTENÄ –kirjan julkistustilaisuudessa Marskissa 24.08.2011

Hyvät ystävät

Haluan **kiittää** jokaista teitä erikseen siitä, että olette tulleet juhlistamaan uuden kirjaani ilmestymistä.

Tämä on kuudes kirjani ja kaikki ne on julkistettu puolen kilometrin säteellä tästä paikasta: ensimmäinen Royalissa, toinen Tornissa, kolmas toimistollamme Bulevardilla, neljäs Tony´s Delissä ja viides Savoysissa.

Aloin hahmottelemaan tätä opusta neljä vuotta sitten ja yli kolme vuotta meni kirjoittamiseen. Lähtökohtana oli ajatus, jonka sain Pafoksella Esa Saarisen seminaarissa 1996: **mikä tahansa** ryhmä ihmisiä pystyy saamaan aikaan **paljon enemmän** kuin yleensä saa. Halusin selvittää ja oppia ymmärtämään, mitkä tekijät **estävät** yhteistyötä ja mikä saa sen toimimaan, sykkimään.

Olen työni puitteissa nähnyt huikeita esimerkkejä siitä mitä syntyy kun ihmiset ”puhaltavat yhteen hiileen”. Mielenkiintoista on, että ihmiset voivat silloin paremmin ja ovat tohkeissaan. Moni ajattelee syyn ja seurauksen väärinpäin. Toki onnistumiset innostavat, mutta minusta asia on nimenomaan niin, että **syntyneet** ihmiset saavat enemmän aikaan.

Alussa paikallistin seitsemän keskeistä tekijää yhteistyössä, mutta lopulta päädyin kaavioon, joka on esitetty kirjan sivulla 119. Tulokset riippuvat **latauksesta**, jolla ihmiset toimivat ja lataukseen vaikuttaa kolme asiaa: ihmisten **yhteys** toisiinsa, **systemi** jolla toimitaan ja ehkä tärkein: **tarkoitus**. Kun tarkoitus on kirkas ja yhteinen, ihmiset voivat keskittyä oleelliseen. Tarkoitus ajatellaan usein vain sanana tai lauseena, mutta minulle se on tunne ja voimaa, joka saa asiat tapahtumaan. Joka haikailee tarkoituksensa perään, ei ehkä ole sisäistänyt tekemisensä tarkoitusta.

Toinen tärkeä kuvio on esitetty sivulla 82. Se kuvaa Minä Oy:n organisaatiota. Lähden siitä ajatuksesta, että elämämme laatu riippuu siitä, millaisia ovat **suhteet** toisiin ihmisiin, niihin, joiden kanssa olemme tekemisissä. Tein vuosia sitten mielestäni tärkeän oivalluksen, että **suhde työstäviin** on erittäin tärkeä asia sekä elämän laadun että **tulosten** takia. Kun suhteet ovat kunnossa, ihmiset venyvät huikeisiin tuloksiin, ja kun välit ovat huonot, paha mieli kerätään mieleen ja puretaan joko asiakkaisiin tai rakkaisiin. Molempia näkee.

Kolmas tärkeä kuvio on sivulla 88. Kehitin sen Marcumin ja Smithin kirjasta Egonomics. Kirja lähtee siitä, että **ego** ei ole hyvä eikä paha asia, se **on työkalu**, jota voi **käyttää** hyvin tai huonosti. Ego ei ole mitään kiinteätä, aina samanlaista, vaan se elää ja muuttuu tilanteen mukaan. Olemme eri tilanteissa erilaisia ja muutos voi tapahtua todella nopeasti.

Egoa voi olla **liikaa** ja silloin ihmisestä tulee itseksä, piittaamaton, itsevarma, röyhkeä ja jäärä. Jokainen tuntee tällaisia ihmisiä ja minäkin voisin muutaman mainita, mutta en nyt

mainitse. Liika ego tekee ihmisestä ylimielisen ja huonosti kuuntelevan. Hänen mielessään ei ole tilaa toisille.

Kaikissa ryhmissä on muutama tyyppi, joka rakastaa itseään enemmän kuin säännöt säätävät ja laki määrää. Aika usein tämä henkilö sattuu olemaan esimiesasemassa. Hän kuvittelee asemansa perusteella voivansa määrätä mitä ihmiset ajattelevat, mutta toisen tunteita ei voi määrätä. Toki niihin voi vaikuttaa, mutta ei päättää.

Öykkäreitä inhotaan ja monet kysyvät tuskastuneita, millä heidät saisi kuriin. Ikävä kyllä monet ylimieliset ihmiset ovat tehokkaita ja aikaansaavia eikä heitä ehkä kannatakaan yrittää liikaa hillitä. Minusta kyse on siitä, millainen käytös ryhmässä sallitaan ja millaiseen käytökseen puututaan. Huonoon käytökseen pitää puuttua, muuten ryhmä menettää ryhtinsä!

Suuri oivallus oli minulle se, että tulosten kannalta liian suuriegoisia **suurempi riesa** ovat henkilöt, joilla on **liian vähän egoa**. Nämä ihmiset välttelevät vastuutaan ja vähättelevät itseään. He käyttävät vain osaa kyvyistään.

Näen tällaisia ihmisiä paljon. Heidät on usein alistettu ja pantu ruotuun ohjeilla tai he vain kuvittelevat, että kaiken kieltävät ohjeet ovat olemassa. Aloin käyttää heistä nimitystä **alimielliset**, mutta sitten rupesin epäilemään, onko tällaista sanaa suomen kielessä. Soitin Kielitoimiston ja kysyin asiaa. Minulta kysyttiin nimeäni ja kun sanoin sen, naishenkilö vastasi: merkitään sana alimiellinen Heikki Peltolalle, se on oikein hyvä sana.

Kun olen työssäni katsellut ihmisiä, alimiellisten ryhmä on todella iso ongelma työyhteisöissä. Heidä voi olla ryhmästä yli puolet. He ovat passiivisia ja tekevät työnsä panematta itseään likoon.

Mitä pahaa tässä on? Se, että olemalla apaattinen ihminen **tuhlaa elämänsä**. Jokainen **vastaa** jokaisen tekonsa seurauksista, mutta alimielliset kuvittelevat, että syy heidän onnettomuuteensa on **jonkin muun**: esimiehen, systeemin, eduskunnan tai EU:n. Tämä on vastuuton asenne!

Ikävä kyllä monet systeemit perustuvat siihen, että ihmiset **kuuliaisesti** noudattavat annettuja ohjeita. Tämä johtaa **hirvittävään** inhimillisten voimavarojen tuhlaukseen. Kun ihminen vain noudattaa ohjeita, ei synny hyvää työtä ja palvelua vaan **suorite**, jota ehkä pystytään mittaamaan, mutta joka ei **sytytä** ketään.

Samasta syystä monet systeemit mieluummin kuihtuvat ja kuolevat kuin muuttavat toimintatapojaan ja uudistavat rakenteitaan. Esimerkkejä tästä löytyy lehdestä joka päivä.

Kirjan kahdessa ensimmäisessä luvussa puhun siitä, miksi ihmisen on tärkeätä **pitää** työstään. Kirja alkaa ajatuksella, että ihmisen on **hyvä olla** silloin kun saa tehdä arvostamiensa ihmisten kanssa sellaista **mistä pitää**. Yli miljoona suomalaista kokee **joutuvansa** tekemään työtä eikä heillä ole hyvä olla työpaikalla. Tässä on jotakin pahasti pielessä. Tämä ei ole kenenkään etu, ei Suomen, ei henkilön itsensä eikä hänen rakkaidensa.

Ei tästä voi syyttää pelkästään työnantajia tai tyhmiä esimiehiä. Monet ihmiset ovat ymmärtäneet väärin mistä työssä on kyse. Kaikkea työtä tehdään siksi, että joku **tarvitsee**

sitä mitä me teemme. Työ on toisten **auttamista, palvelemista** eikä mikään pakkopaita, josta pitää kärsiä kunnes pääsee eläkkeelle.

Silloin kun ihmisessä on sopiva määrä egoa, hän on nöyrä, luottavainen, utelias ja tosi. Hän **kuuntelee** toisia, joustaa ja haluaa toimia toisten kanssa, mutta ehdottomasti myös osaa **pitää puolensa**. Tämä on tärkeätä: Vahva ryhmä syntyy siitä, että ryhmän yksilöt saavat olla vahvoja eikä siitä, että kaikki taipuvat toisten tahtoon.

Neljäs tärkeä kuvio ja termi on sivulla 85: **pelivara**. Yhteistyössä pitää lähteä siitä, että kukaan ei voi **yksin** asettaa **ehtoja** yhteistyölle eikä kukaan saa tehdä mitä lystää. Yksilön vapaus ei johda hyvään yhteistyöhön vaan sekasortoon. **Kuri pitää olla!** Aina on asioita, joita **ei saa** tehdä ja ihmisten pitää ymmärtää tämä. Peleissä on säännöt, organisaatioilla ohjeet, näyttelijällä käsikirjoitus ja soittajilla nuotit. Ne ovat raamit, johon jokaisen pitää oma toimintansa sopeuttaa. Ratkaisevaa on, että ihmiset tajuavat, että aina voi tehdä paremmin kuin edellytetään. Kukaan ei laita rajoja sille, miten hyvin voi soittaa tai näytellä.

Pelirajan alarajasta päättävät toiset ja tähän on kaikkien tyytyminen. Kuvion idea onkin, että pelivara joustaa **ylöspäin** ja väitän, että useimmat aliarvioivat oman pelivaransa. He kuvittelemme mahdottomaksi sellaisiakin asioita, jotka ovat mahdollisia, mutta joita kukaan ei uskalla yrittää.

Mahdottoman toteutumista kuvaan sanalla **ihme**. Ihme on asia, johon kukaan ei oikein usko ennen kuin näkee sen toteutuvan.

Itse uskon, että elämä on **täynnä ihmeitä** ja niitä tehdään nimenomaan **yhdessä**. Arjen rynkytyksessä mielellä on taipumus kaventua ja jäädä jumiin. Meillä kaikilla on taipumusta sekä ylimielisyyteen että alimielisyyteen. Vähättelemme sekä itseämme että toisia. Haluamme todisteet ennen kuin ryhdymme toimeen kun pitäisi liittoutua toisten kanssa, ryhtyä toimeen ja hankkia todisteet osoittamalla tekojensa kautta, että mahdoton on todellakin mahdollista.

Meillä ihmisillä on voima sytyttää ja sammuttaa toiset ja molempia teemme kaiken aikaa. Jokaisessa kohtaamisessa on ihmeen mahdollisuus, mutta useimmiten ihmeitä ei synny. Kysyn miksi näin on ja vastaan: ei ainakaan siksi, että ihmiset eivät **tahdo** tai **osaa** tehdä ihmeitä. Jokainen tahtoo olla ryhmässä, joka synnyttää jotakin huikeaa.

Olen aivan **varma**, että jokainen **tahtoo** ja **osaa** tehdä yhteistyötä, jos tahtoo. Väitän, että syy epäonnistumisiin on siinä, että olemme oppineet etsimään ratkaisua yhteistyön haasteisiin korvien välistä eikä nenien välistä. Halusin tässä kirjassa tutkia nimenomaan yhdessä **onnistumista** ja mitä se edellyttää. Vähän itsekin hämmästyin huomattessani, että **yleensä** yhteistyö **onnistuu** siinä mielessä, että syntyy se mitä on tarkoitus synnyttää. Valitettavasti usein syntyy myös sellaista, mitä kukaan ei tahdo eikä ole tilannut. Ja usein ihmisten mielissä vaikeudet korostuvat kohtuuttomasti.

Ratkaisuni yhteistyön nostamiseksi yhtenä tekemiseksi on: yhdessä onnistuminen edellyttää, että ryhmän jäsenillä on **kykyä säätää ego** niin, että yhteinen tarkoitus toteutuu. Kukaan ei

voi kuitenkin säätää **toisen egoa**, jokaisen on tehtävä se mitä hän voi tehdä. Eikä tätä voi tehdä pakottamalla, edes itseään.

Kun ihmisen virittyvät toisten taajuudelle, alkaa ymmärtää myös itseään paremmin. Liian usein ihmiset haluavat **muuttaa toisia** eivätkä tarkistaa omia oletuksiaan. Itse asiassa meidän pitää olla koko ajan valmiina tarkistamaan uskomuksiamme. Oletusten hankaluus on, että omia oletuksiaan pitää faktoina. Alamme uskoa, että asiat todella ovat niin kuin oletamme niiden olevan.

Tämä kirja perustuu laajaan aineistoon, se ei siis ole pelkkä mielipidekirja. Tein kotiläksyt ja lähdeaineistossa esittelen **36** kirjan keskeisen sisällön ja osaltaan ne kiistattomasti todistavat yhteistyön valtavaa ja pääosin piilossa olevaa voimaa. Neljä isoa teemakokonaisuutta ja koulukuntaa haluan tässä yhteydessä nostaa esiin:

Ensiksikin **sosiaalisen älyn** käsite, jonka tunneälyn kehittäjänä tunnetuksi tullut **Daniel Goleman** hienosti kiteyttää kirjassaan Sosiaalinen äly. Siinä osoitetaan, että ihminen on tarkoitettu yhteistyöhön eikä toimimaan yksin.

Toinen koulukunta tutkii **positiivista psykologiaa** ja se on aika tuore ilmiö psykologian kentässä. Kun aikaisemmin tutkittiin mielen vikoja ja puutteita, parantaa sairaita mieliä, nyt huomio alettiin kohdistaa mielen mahdollisuuksiin ja auttaa mieltä olemaan terve.

Kolmas on suomalainen oivallus ja salissa istuvat sen oppi-isät **Raimo Hämäläinen** ja **Esa Saarinen**. **Systemiäly** on käsitteenä esitetty 2002 ja on minusta haastava ja keskeinen avaus yhteistyön nostamisessa uudelle tasolle. Se on käsite, jota ilman todellista syvää yhteistyötä on vaikea kuvitella olevan.

Neljänneksi nostan **henkiälyn** käsitteen, jonka englantilainen **Danah Zohar** esitteli 1990-luvun lopulla. Siinä on kyse merkitysten kokemisesta, arvoista.

Lisäksi haluan erikseen mainita fyysikko **David Bohmin** ja idealistiseksi pragmaatikoksi itseään kutsuva tutkija **Peter Sengen**. Heidän kirjoistaan ja elämäntyöstään tulin vakuuttuneeksi, että yhteistyön ongelmat ovat sisäsyntyisiä, pääosin itse aiheutettuja.

Ihmiskunnan keskeiset haasteet eivät liity talouteen vaan mieleen.

Me synnymme elämään toisten kanssa ja tarvitsemme toisiamme elämän kaikissa vaiheissa, mutta me opimme itsekeskeisiksi. En halua käyttää sanaa itsekkyyys, koska se on leimaava ja usein kohdistuu toisiin ihmisiin. Harva meistä on omasta mielestään itsekäs. Aikamme ruokkii itsekeskeisyyttä ja sen äärimmäistä muotoa narsismia. Oma tulkintani on, että itsekeskeisesti ajatteleva ihminen tekee **eniten vahinkoa itselleen**, sillä hän **ei osaa** nauttia siitä voimasta, jota toisilta saamme.

Kirjan perusviesti painottuu niihin mahdollisuuksiin, pieniin asioihin, joita jokainen voi tehdä omassa elämänsäpiirissään. Toisiin kytkeytyminen on voiman lähde ja edellyttää kykyä tarkistaa omia oletuksiaan työstä, toisista, johtamisesta, yhteistyöstä ja koko elämästä.

Tämä kirja painottuu työelämään, mutta ei rajoitu pelkästään siihen. Tarkastelussa on elämä kokonaisuutena. Minun mielestäni elämää ei voi pilkkoa palasiin, eri osat vaikuttavat toisiinsa enemmän kuin ymmärrämme. Jos työssä on kurjaa, tunne siirtyy vapaa-aikaan ja toisinpäin.

Tämä on myös hyvin omakohtainen teos. Kerron tarinoita, jotka olen kokenut. Mukana on oma synnytykseni äitini kertomana ja isäni viimeiset sanat 2007. Iisalmen aluesairaalassa 5.4.2007 lausutut sanat ”Nyt on hyvin” ajattelin laittaa kirjani nimeksi, mutta kun kerroin tästä ajatuksesta eräälle ystävälle, hän sanoi, että ei sellaista nimeä voi kirjalle laittaa, kun maailmassa on kaikki päin helvettä.

Olen tyytyväinen tähän nimeen YHTENÄ, jonka keksin 31.1.2011. Nimi on kaksitahoinen: puhun yhtenä tekemisestä sekä siinä mielessä, että ihmiset toimivat enemmän kuin yhdessä, mutta myös siinä mielessä, että yksilö toimii ehjänä ja kokonaisuuteen sopivalla tavalla.

Kirjan tekeminen on mitä suuremmissa määrin yhteistyötä. Moni ajattelee, että kirjaa kirjoitetaan yksin, mutta kirjoittamisessa on vahvasti mukana toiset ihmiset ja heidän ajatuksensa. Ja yhteistyötä kirja on mitä suurimmassa määrin siinä vaiheessa, kun käsikirjoitusta aletaan muokata lukupaketiksi.

Minulla oli valtava onni saada pätevä ja mukava kumppani, **Karoliina Yli-Kerttula**. Hän teki uskomattoman hienon työn tämän kirjan kanssa ja teki vain kirjaa parantavia ehdotuksia. Ja miten tyylikkäästi hän ehdotukset esittikään. **Ea Söderberg** loihti aivan mahtavan ulkoasun, paljon paremman kuin uskalsin toivoa. Kirja on minusta kaunis ja luettava ja ”minun väriseni”.

Lisäksi kiitän WSOYprota siitä, että olette kelpuuttaneet minut pätevään talliinne.

Vielä haluan kiittää ystävääni **Esa Saarista**, jota ilman tätä kirjaa ei olisi. Esa kirjoitti esipuheen, joka minusta yksin riittää perusteeksi hankkia tämä kirja. Esa on työllään raivannut tietä, jota muiden on helppo kulkea perässä. Hänen ansiokseen minä laitan monet Suomen huikeimmat menestystarinat. Esan usko ihmiseen on poikkeuksellisen vahva ja kaikki, jotka olette Pafos-seminaarissa olleet, olette kokeneet, mitä itselle voi tapahtua hyvien voimien vaikutuksesta. On ollut suuri kunnia työskennellä tällaisen hahmon kanssa.

Tämä kirja on ylistys yhteistyölle. Toivon, että tämä kirja antaa sitä lukeville ihmisille voimia ja vahvistaa uskoa yhdessä tekemisen mahdollisuuksiin. Koko ajan tämä usko on koetuksella. Maailma on jotenkin hirvittävän rikki. Itse olen täysin vakuuttunut, vakuuttuneempi kuin aloittaessani tätä urakkaa, että ihmisten välissä oleva voima on olemassa ja sitä pitää vaalia. Silloin kun sen saa aktivoitua, syntyy uskomattoman hienoja asioita.

Kiitos, että tulitte. Muistan tämän illan aina.